

LIETUVOS GYVENTOJŲ NAUDOJIMASIS KVALIFIKUOTU ELEKTRONINIŲ PARAŠŲ

TYRIMO ATASKAITA

2020 m. balandžio 5- 8 d.

Užsakovas: Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba

TURINYS

Tyrimo išvados	3
1. Tyrimo charakteristika	4
2. Tyrimo rezultatai	5
2.1. Kvalifikuoto elektroninio parašo naudojimas	5
2.2. Kvalifikuoto elektroninio parašo naudojimo dažnio pokyčiai karantino metu	9
2.3. Pasirašant kvalifikuotu elektroniniu parašu naudojamos priemonės	11
2.4. Kvalifikuoto elektroninio parašo naudojimo tikslai	13

TYRIMO IŠVADOS

- Apklausą atliko bendra Lietuvos ir Didžiosios Britanijos rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanija "Baltijos tyrimai". Apklausa vyko 2020 m. balandžio 5-8 d.. Apklausti 507 Lietuvos gyventojai nuo 18 iki 74 metų, CAWI metodu. Tyrimo duomenys sverti tam, kad atspindėtų 18 -74 metų Lietuvos gyventojų, besinaudojančių internetu, nuomonę. Rezultatų paklaida neviršija 4,4 procentinių punktų.
- Tyrimo duomenys lyginami su 2020 metų vasario mėnesį atliktos reprezentatyvios Lietuvos gyventojų apklausos duomenimis, perskaičius apklausos imtį 18-74 metų Lietuvos gyventojams, besinaudojantiems internetu (siekiant užtikrinti duomenų palyginamumą).
- Lyginant kvalifikuoto elektroninio parašo naudojimo skvarbą visai 18 m. ir vyresnių gyventojų tikslinei grupei, išvestiniai duomenys rodo, kad besinaudojančių kvalifikuotu elektroniniu parašu gyventojų dalis nuo 2020 m. vasario iki balandžio mėnesio šiek tiek padidėjo. Atsižvelgiant į dviejų tyrimų skirtingus imčių dydžius ir įvertinus leistinas paklaidas, matome, kad 2020 m. vasario mėnesį kvalifikuoto elektroninio parašo naudotojų buvo 23 proc. (+-2,6%, kai pasikliautinis intervalas 95%), o 2020 m. balandžio 5-8 d. – 29 proc. (+-3.9%, kai pasikliautinis intervalas 95%).
- Kaip parodė 2020 m. balandžio 5-8 d. vykusią apklausą, 38% 18-74 metų Lietuvos gyventojų, besinaudojančių internetu, karantino metu naudojo kvalifikuotą elektroninį parašą, 57% apklaustų gyventojų atsakė, kad nenaudojo tokio parašo, o 5% neatsakė į šį klausimą. Nuo vasario mėnesio šioje tikslinėje grupėje vartotojų skaičius padidėjo 8 procentiniais punktais.
- Kvalifikuotą elektroninį parašą, kaip ir iki karantino, daugiau naudojo vyrai (43%), nei moterys (34%). Miestų gyventojai labiau linkę naudoti kvalifikuotą elektroninį parašą, nei kaimo gyventojai. Kuo aukštesnės gyventojų pajamos, tuo didesnė jų dalis naudoja elektroniniu kvalifikuotu parašu.
- Karantino metu dauguma kvalifikuoto elektroninio parašo naudotojų jį naudojo tiek pat dažnai, kaip ir iki karantino (70 proc.). Kas penktas vartotojas karantino metu tokį parašą naudojo dažniau, nei iki karantino, o kas dešmtas – rečiau. Moterų elgesys karantino metu pasikeitė labiau, nei vyrų: tarp moterų daugiau tokių, kurios elektroninį kvalifikuotą parašą karantino metu pradėjo naudoti dažniau (20 proc.), taip pat ir tokių, kurios juo naudojasi rečiau (19 proc.). Tarp vyrų tokių, kas pradėjo šį parašą naudoti rečiau, tėra 3 proc., o pradėjusių naudoti dažniau – 17 proc. Didmiesčių gyventojai karantino metu šį parašą naudojo dažniau, nei iki karantino.
- Karantino metu gyventojai, kurie naudojo kvalifikuotą elektroninį parašą, juo pasirašydami dažniausiai naudojami tokiomis priemonėmis: Smart ID mobiliąja programėle (47%) ir SIM kortele (48%). Asmens tapatybės kortele (12%) ir lustine kortele arba USB kriptografiniu raktu (10%) pasirašymui naudojami mažiau gyventojų. Palyginus su situacija iki karantino, išaugo naudojimas SIM kortele, kaip pasirašymo priemone, ir sumažėjo naudojimas asmens tapatybės kortele kaip pasirašymo priemone.
- Gyventojai, kurie karantino metu naudojo kvalifikuotą elektroninį parašą, daugiausiai (63%) jį naudojo bankinių transakcijų pasirašymui elektroninės bankininkystės sistemoje. Antroje vietoje – atliekant būtinas operacijas SODROJE ar kitose valstybinėse informacinėse sistemose (53%). Kaip parodė apklausa, per karantiną kiek rečiau, nei iki jo, kvalifikuotas elektroninis parašas naudojamas asmeninių elektroninių dokumentų pasirašymui. Per karantiną šis parašas daugiau, nei iki karantino, naudojamas bankinių transakcijų pasirašymui, atliekant operacijas SODROS ar kitose valstybinėse informacijos sistemose bei kreipiantis į valstybės institucijas su prašymais ir skundais.

1. TYRIMO CHARAKTERISTIKA

Apklausą atliko bendra Lietuvos ir Didžiosios Britanijos rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanija "Baltijos tyrimai".

Apklausa vyko 2020 m. balandžio 5-8 d. Apklausti 507 Lietuvos gyventojai (18 - 74 metų), CAWI metodu. Apklaustųjų žmonių nuomonė rodo 18-74 metų Lietuvos gyventojų, besinaudojančių internetu, nuomonę, rezultatų paklaida neviršija 4,4 procentinių punktų.

Apklaustų gyventojų demografinė ir socialinė charakteristika:

Lytis:

Vyrai -	48%
Moterys -	52%

Amžius:

18 - 29 metų	20%
30 - 49 metų	36%
50-74 metų	44%

Šeimos pajamos per mėnesį:

Iki 700 eurų	23%
701 - 1200 eurų	22%
Virš 1200 eurų	34%
Nežino, neatsakė	21%

Gyvenvietės tipas:

Didmiesčiai (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)	42%
Kiti miestai	25%
Kaimas, vienkiemiai	33%

2. TYRIMO REZULTATAI

2.1. Kvalifikuoto elektroninio parašo naudojimas

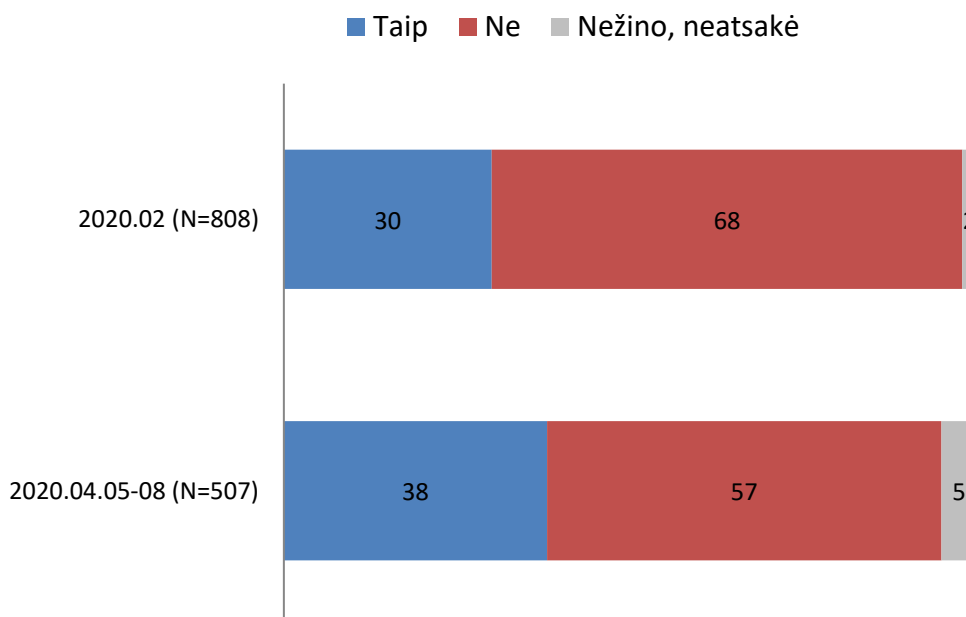
Kaip parodė 2020 m. balandžio 5-8 d. vykusią apklausą, karantino metu kvalifikuotą elektroninį parašą naudojo 38% apklaustų gyventojų (besinaudojančių internetu). Šių metų vasario mėnesį šioje tikslinėje grupėje tokio parašo naudotojų buvo 30 proc. Taigi karantino metu besinaudojančių elektroniniu parašu dalis tarp interneto vartotojų šiek tiek padidėjo.

Lyginant kvalifikuoto elektroninio parašo naudojimo skvarbą visai 18 m. ir vyresnių gyventojų tikslinei grupei, išvestiniai duomenys rodo, kad besinaudojančių kvalifikuotu elektroniniu parašu gyventojų dalis nuo 2020 m. vasario iki balandžio mėnesio šiek tiek padidėjo. Atsižvelgiant į dviejų tyrimų skirtingus imčių dydžius ir įvertinus leistinas paklaidas, matome, kad 2020 m. vasario mėnesį kvalifikuoto elektroninio parašo naudotojų buvo 23 proc. (+-2,6%, kai pasikliautinis intervalas 95%), o 2020 m. balandžio 5-8 d. – 29 proc. (+-3.9%, kai pasikliautinis intervalas 95%).

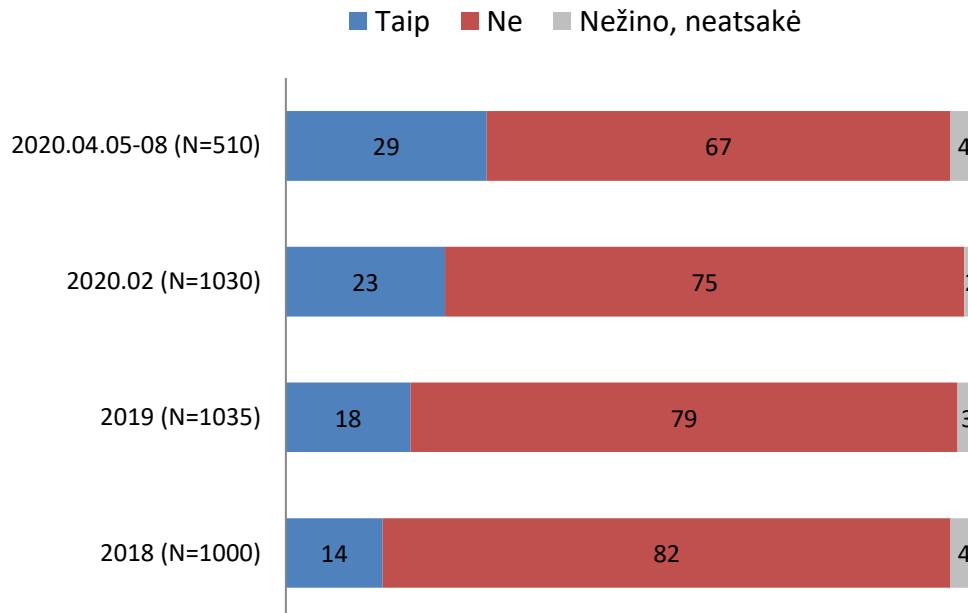
Kvalifikuotą elektroninį parašą karantino metu, kaip ir iki karantino, daugiau naudojo vyrai (43%), nei moterys (34%). Miestų gyventojai labiau linkę naudoti elektroninį kvalifikuotą parašą, nei kaimo gyventojai. Kuo aukštesnės gyventojų pajamos, tuo didesnė jų dalis naudojasi elektroniniu kvalifikuotu parašu.

Kurios gyventojų grupės rečiausiai naudojosi kvalifikuotu elektroniniu parašu? Tai gyventojai su mažiausiomis šeimos pajamomis per mėnesį – iki 700 eurų (28%) ir kaimo gyventojai (30%).

**1 pav. AR JŪS NAUDOJATE KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ ? (2020.04.05-08)
AR JŪS NAUDOJOTE KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ 2019 METAIS ? (2020.02)
(18-74 m. gyventojai, besinaudojantys internetu)**

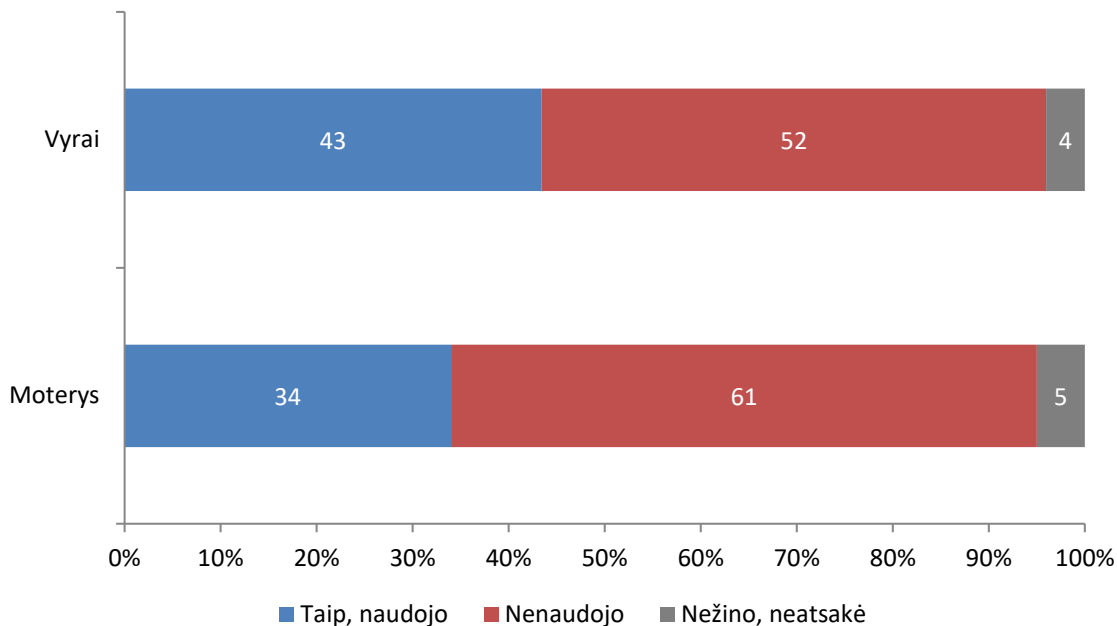
**1A pav. AR JŪS NAUDOJATE KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ ? (2020.04.05-08)*
AR JŪS NAUDOJOTE KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ 2019 METAIS ? (2020.02)
(18 m. ir vyresni gyventojai)**

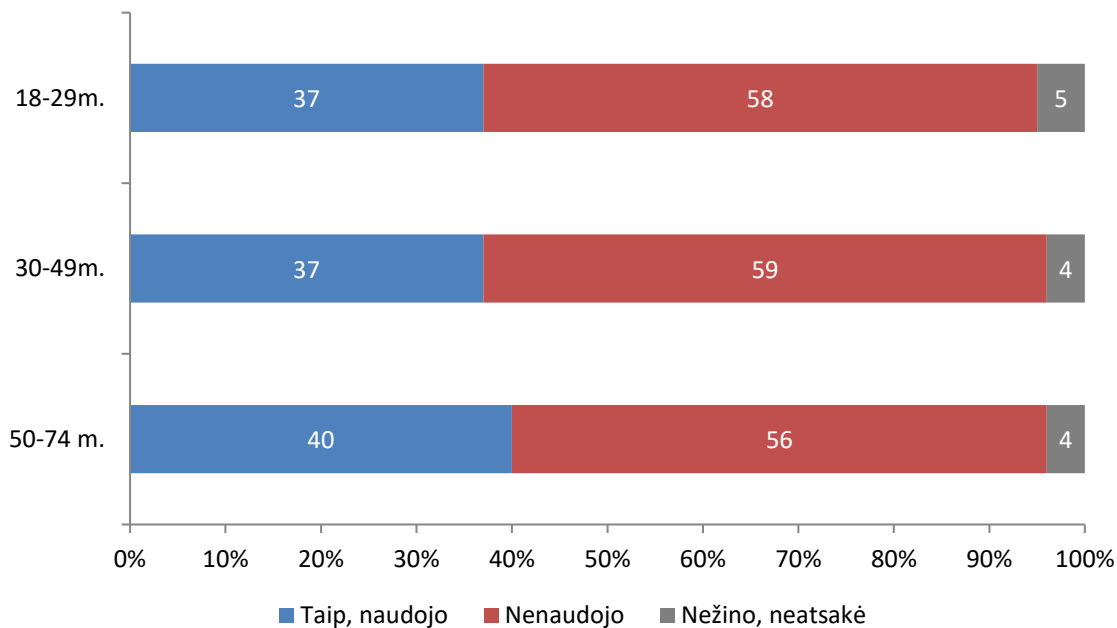
*1. 2020 m.04.05-08 apklausa vyko CAWI metodu, todėl siekiant palyginti šio tyrimo rezultatus su ankstesnių tyrimų rezultatais, atlikta tokia ekstrapoliacija:

1. Daroma prielaida, kad 2020 metų vasario mėnesį ir balandžio mėnesio pradžioje interneto naudotojų bendroje populiacijoje dalis svyravo paklaidos ribose .
2. Elektroniniu parašu naudojasi tie, kas naudojami internetu.
3. Pagal 2020 m. vasario mėnesio tyrimo duomenis apskaičiuota interneto naudotojų dalis tarp visų gyventojų (skvarbos koeficientas lygus 0,77).
4. 2020 m. balandžio 5-8 d. tyrimo duomenys pasverti, taikant apskaičiuotą skvarbos koeficientą 18 m. ir vyresnių Lietuvos gyventojų populiacijai..

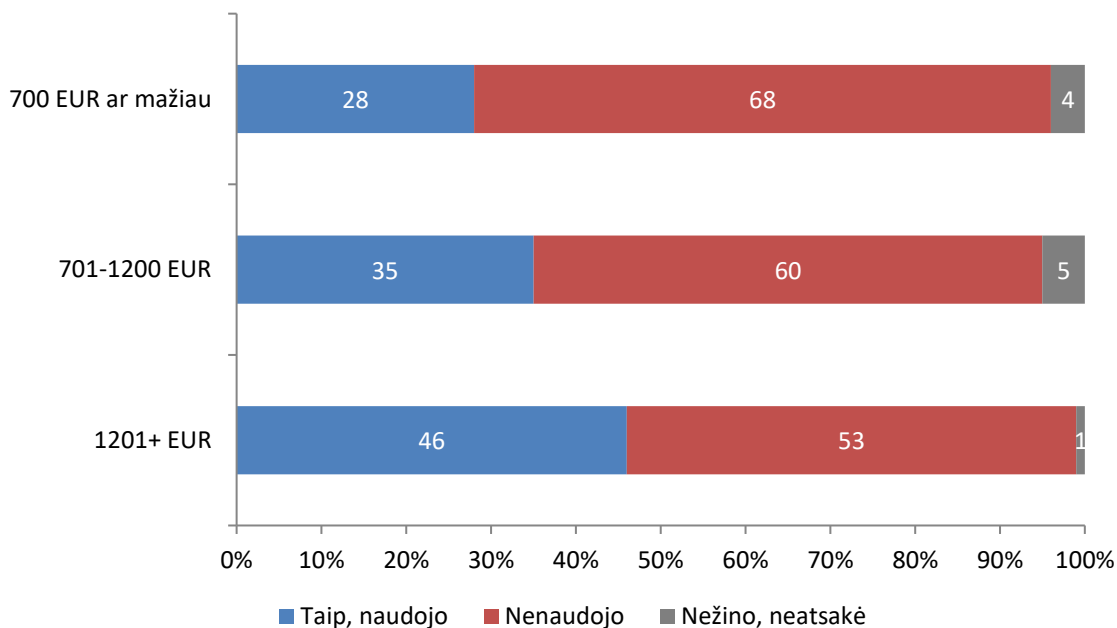
2 pav. AR JŪS NAUDOJATE KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ ? (2020.04.05-08)
(18-74 m. gyventojai, besinaudojantys internetu)

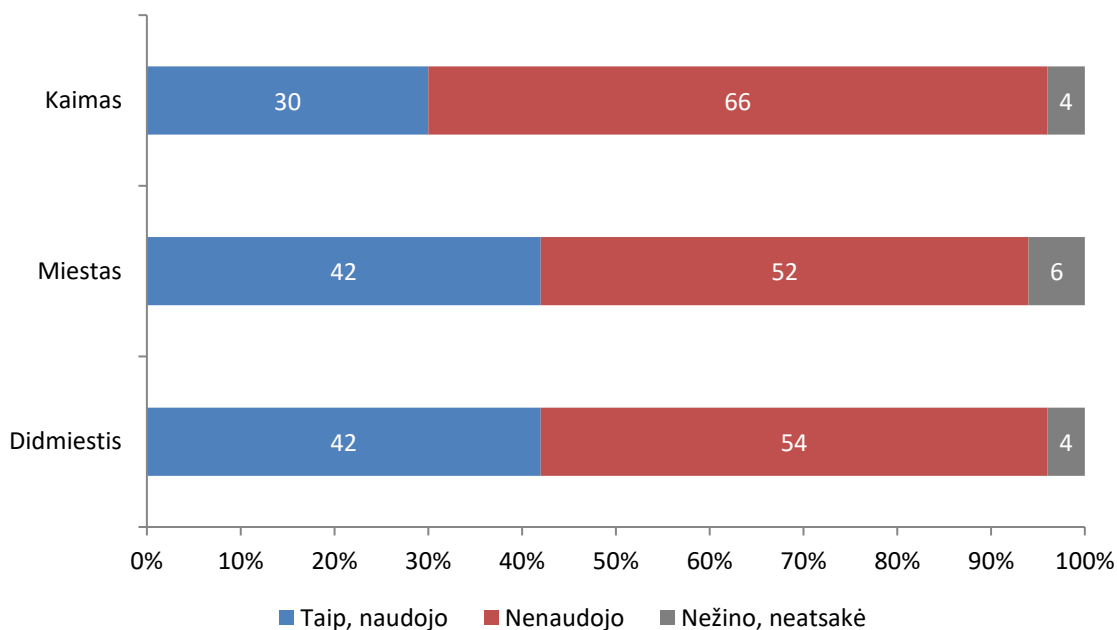
3 pav. AR JŪS NAUDOJATE KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ ? (2020.04.05-08)
(18-74 m. gyventojai, besinaudojantys internetu)

4 pav. AR JŪS NAUDOJATE KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ ? (2020.04.05-08)
 (18-74 m. gyventojai, besinaudojantys internetu)

5 pav. AR JŪS NAUDOJATE KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ ? (2020.04.05-08)
 (18-74 m. gyventojai, besinaudojantys internetu)

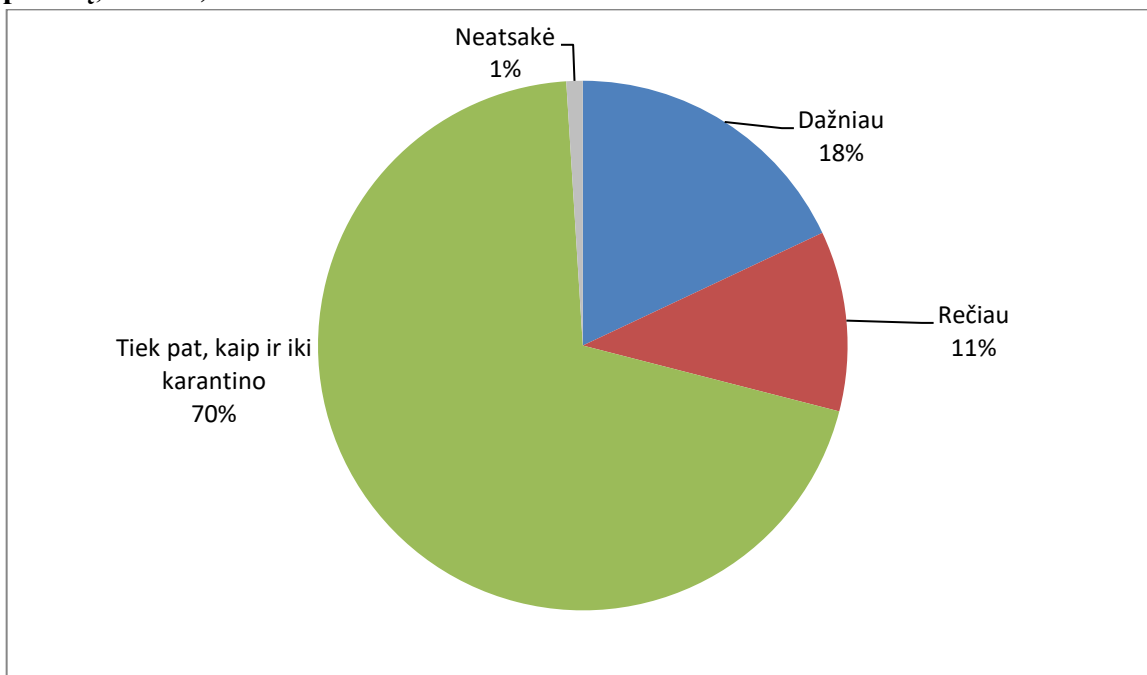
2.2. Kvalifikuoto elektroninio parašo naudojimo dažnio pokyčiai karantino metu

Karantino metu dauguma kvalifikuoto elektroninio parašo naudotojų jį naudojo tiek pat dažnai, kaip ir iki karantino (70 proc.). Kas penktas naudotojas sakė karantino metu tokį parašą naudojęs dažniau, o kas dešimtas – rečiau.

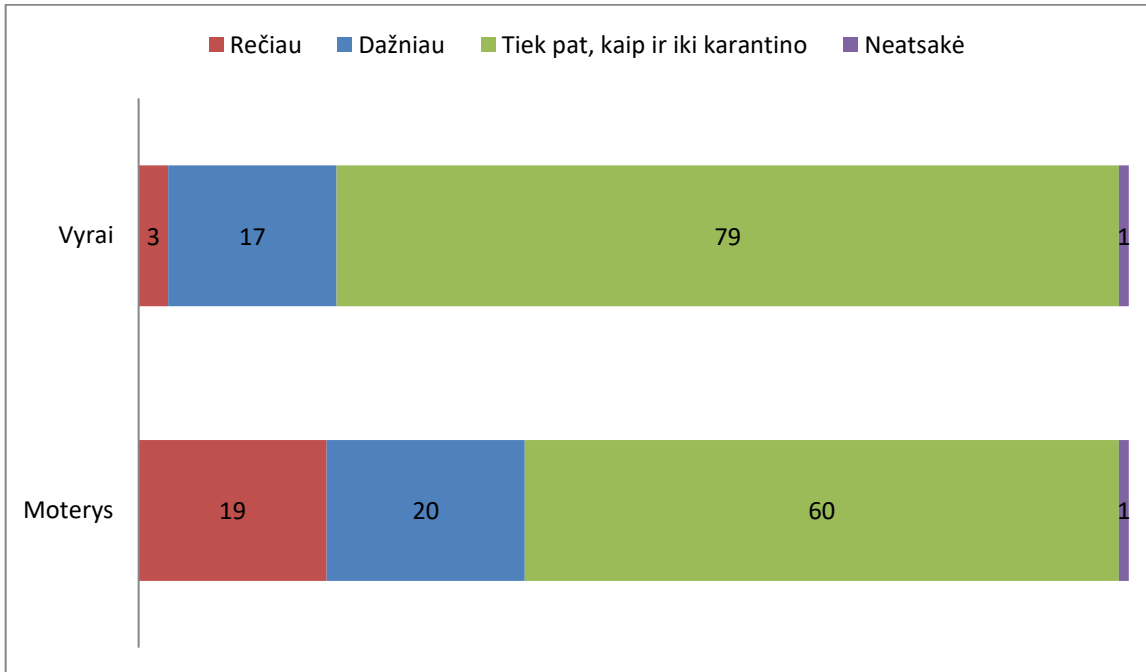
Moterų elgesys karantino metu pasikeitė labiau, nei vyrų: kas penkta kvalifikuoto elektroninio parašo vartotoja tokį parašą dabar naudoja rečiau, ir kas penkta – dažniau. Tarp vyrų mažiau tokių, kurie kvalifikuotą elektroninį parašą naudoja rečiau (3 proc.) , o pradėjusių jį naudoti dažniau yra 17 proc.

Tarp jauniausių (18-29 metų) vartotojų ir vyriausių vartotojų (50-74 metų) vartojimo pokyčiai (tiek sumažėjimas, tiek padidėjimas) pastebimi dažniau, nei vidutinio amžiaus grupėje. Mažiau pakito kaimo ir nedidelių miestų gyventojų elgesys, tuo tarpu didmiesčių gyventojai kvalifikuotą elektroninį parašą karantino metu naudojo dažniau, nei iki karantino.

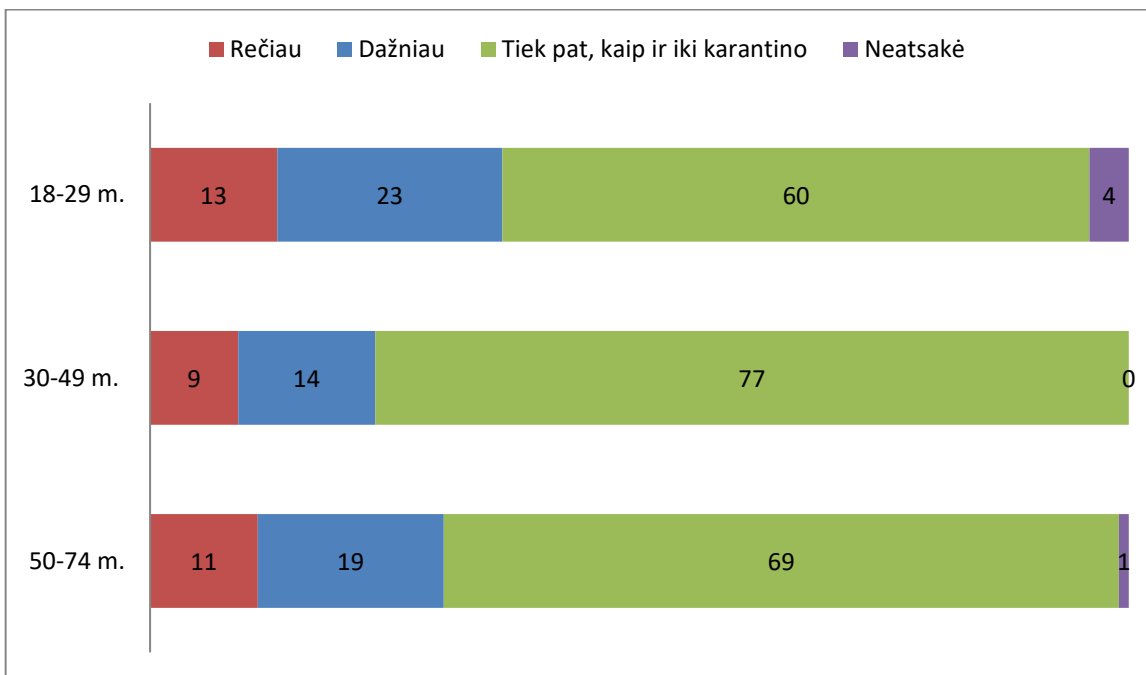
6 pav. AR DĖL KORONAVIRUSO PANDEMIJOS ĮVESTO KARANTINO METU KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ JŪS NAUDOJOTE DAŽNIAU, REČIAU AR TIEK PAT, KAIP IR IKI KARANTINO ? (2020.04.05-08) (Atsakinėjo naudojantys elektroninį parašą, N=194)

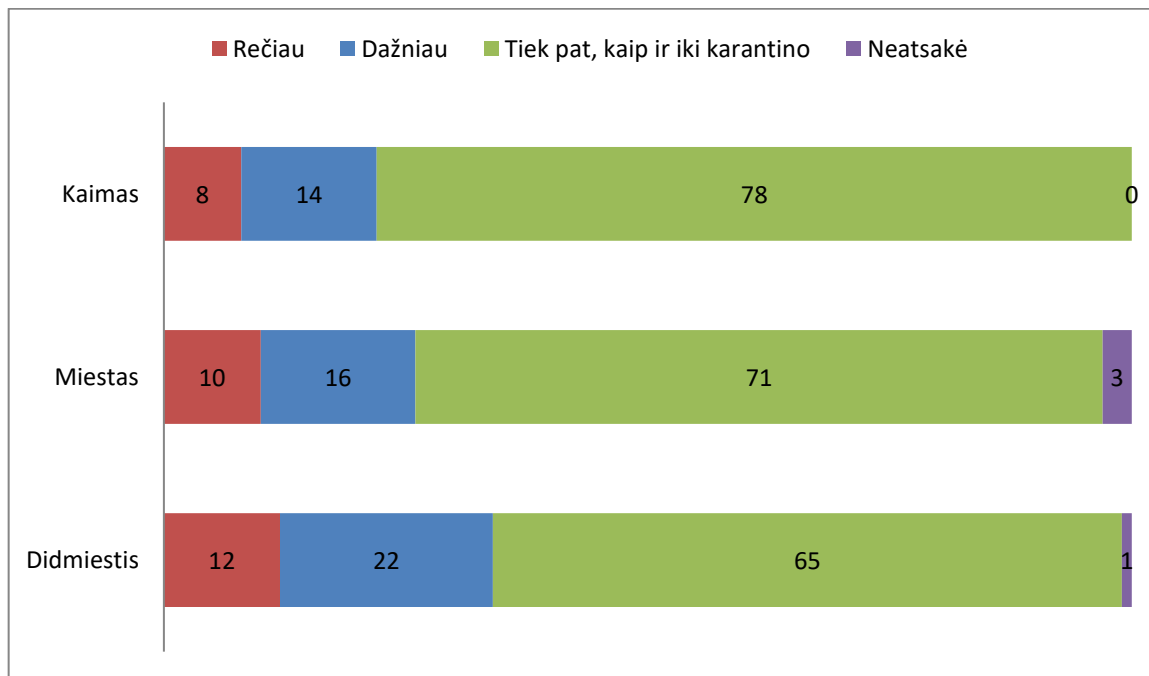
7 pav. AR DĖL KORONAVIRUSO PANDEMIJOS ĮVESTO KARANTINO METU KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ JŪS NAUDOJOTE DAŽNIAU, REČIAU AR TIEK PAT, KAIP IR IKI KARANTINO ? (2020.04.05-08) (Atsakinėjo naudojantys elektroninį parašą, N=194)

8 pav. AR DĖL KORONAVIRUSO PANDEMIJOS ĮVESTO KARANTINO METU KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ JŪS NAUDOJOTE DAŽNIAU, REČIAU AR TIEK PAT, KAIP IR IKI KARANTINO ? (2020.04.05-08) (Atsakinėjo naudojantys elektroninį parašą, N=194)

9 pav. AR DĖL KORONAVIRUSO PANDEMIJOS ĮVESTO KARANTINO METU KVALIFIKUOTĄ ELEKTRONINĮ PARAŠĄ JŪS NAUDOJOTE DAŽNIAU, REČIAU AR TIEK PAT, KAIP IR IKI KARANTINO ? (2020.04.05-08) (Atsakinėjo naudojantys elektroninį parašą, N=194)

2.3. Pasirašant kvalifikuotu elektroniniu parašu naudojamos priemonės

Lietuvos gyventojai, karantino metu naudoję kvalifikuotą elektroninį parašą, pasirašydami tokiu parašu dažniausiai naudojami šiomis priemonėmis: Smart ID mobiliąja programėle (47%) bei SIM kortele (48%). Asmens tapatybės kortelę (12%) ir lustinę kortelę arba USB kriptografinį raktą (10%) karantino metu naudojo mažiau vartotojų.

Palyginus su vasario mėnesiu, per karantiną daugiau naudojama SIM kortele pasirašymui, mažiau – asmens tapatybės kortele.

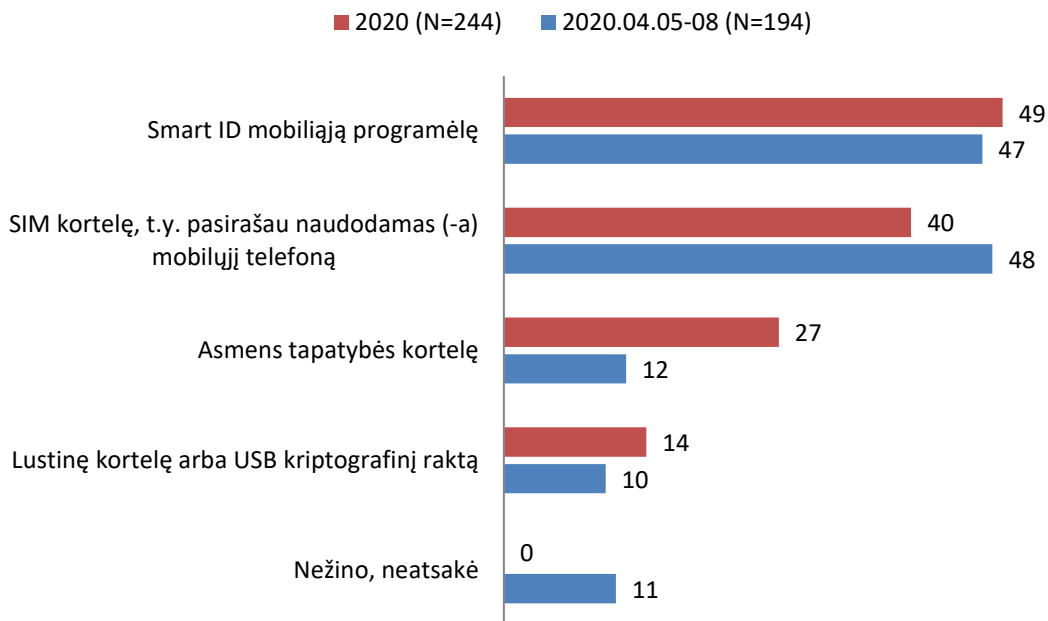
Smart ID mobiliąją programėlę daugiau naudojo 18-29 metų žmonės.

SIM kortelę (pasirašė naudodami mobilųjį telefoną) daugiau naudojo elektroninio parašo vartotojai vyrai, vyresni nei 30 metų vartotojai.

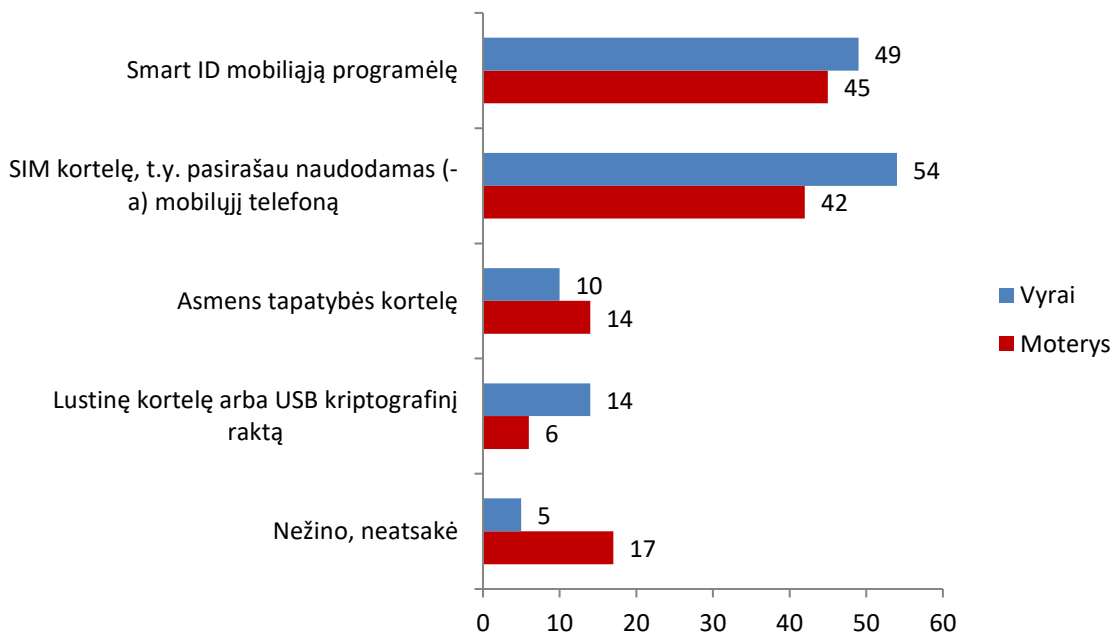
Asmens tapatybės kortelę daugiau naudojo vyresni nei 50 metų vartotojai.

Lustinę kortelę arba USB kriptografinį raktą kiek daugiau naudojo vyrai.

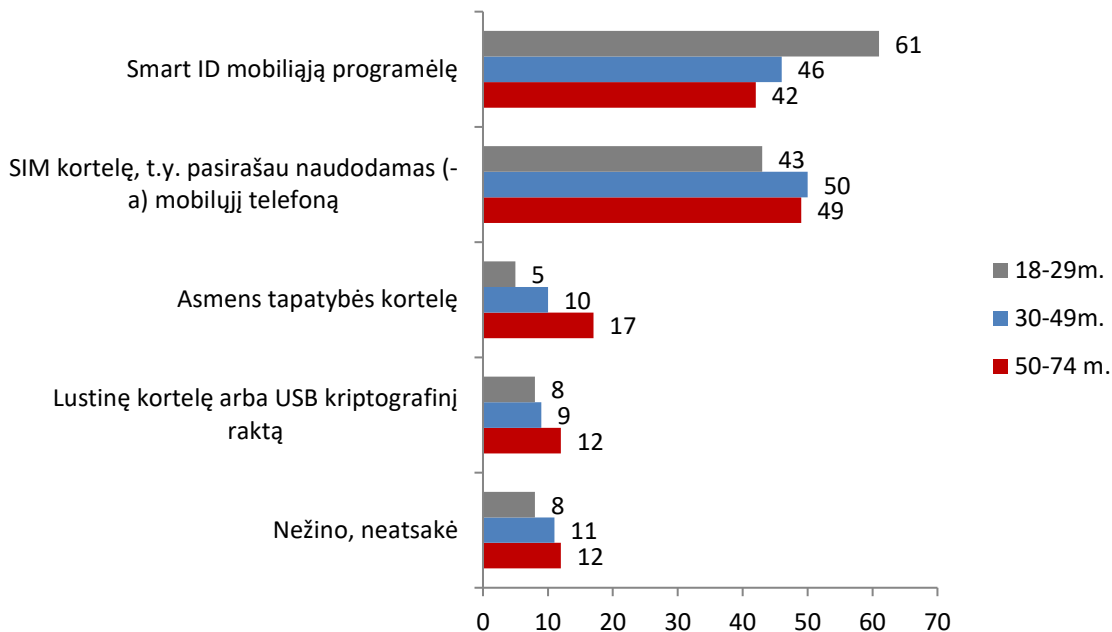
10 pav. KOKIĄ PRIEMONĘ JŪS NAUDOJOTE, PASIRAŠYDAMI ELEKTRONINIU PARAŠU?
 (Naudoję kvalifikuotą elektroninį parašą) 2020.04.05-08
**KOKIĄ PRIEMONĘ 2019 METAIS JŪS NAUDOJOTE, PASIRAŠYDAMI ELEKTRONINIU
 PARAŠU?** (Naudoję kvalifikuotą elektroninį parašą) 2020.02

11 pav. KOKIĄ PRIEMONĘ JŪS NAUDOJOTE, PASIRAŠYDAMI ELEKTRONINIU PARAŠU?
 (Naudoję kvalifikuotą elektroninį parašą) 2020.04.05-08

12 pav. KOKIĄ PRIEMONĘ JŪS NAUDOJOTE, PASIRAŠYDAMI ELEKTRONINIŲ PARAŠŲ? (Naudojė kvalifikuotą elektroninį parašą) (2020.04.05-08)

2.4. Kvalifikuoto elektroninio parašo naudojimo tikslai

Kvalifikuoto elektroninio parašo naudotojai karantino metu daugiausiai (63%) jį naudojo transakcijų pasirašymui elektroninės bankininkystės sistemoje. Antroje vietoje - atliekant būtinas operacijas SODROJE ar kitose valstybinėse informacinėse sistemose (53%).

Kaip parodė apklausa, per karantiną kiek rečiau, nei prieš jį, elektroninis parašas naudotas asmeninių elektroninių dokumentų pasirašymui (40 proc.). Per karantiną šis parašas naudojamas dažniau, nei iki karantino, bankinių transakcijų pasirašymui, atliekant operacijas SODROS ar kitose valstybinėse informacijos sistemose bei kreipiantis į valstybės institucijas su prašymais ir skundais.

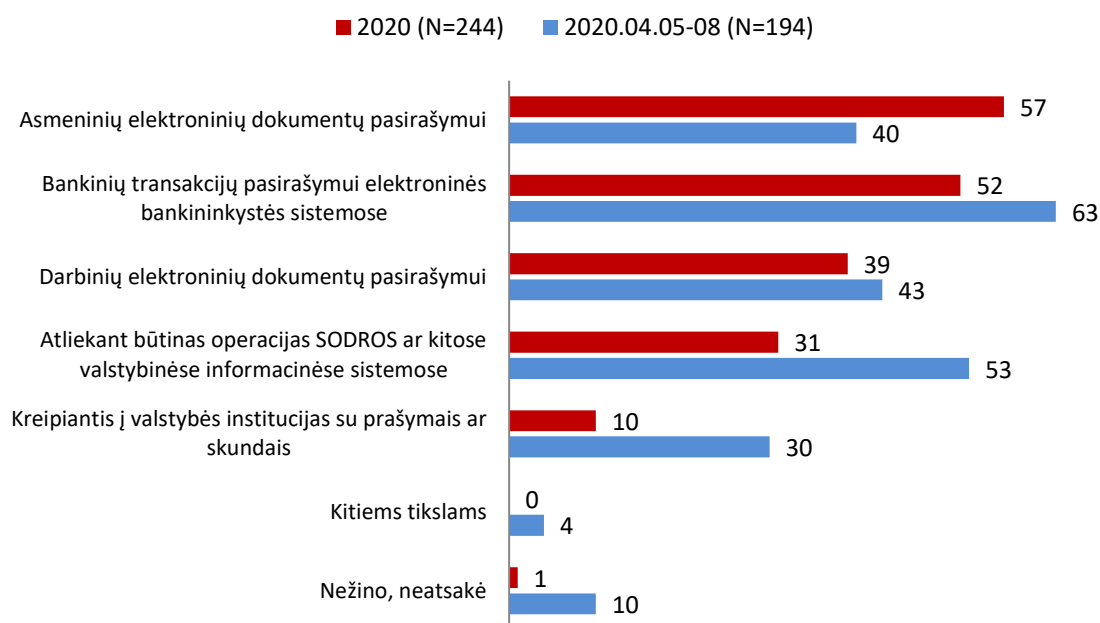
Asmeninių dokumentų pasirašymui tokį parašą santykinai daugiau naudojo jaunesni nei 50 m. vartotojai.

Darbinių dokumentų pasirašymui tokį parašą santykinai daugiau naudojo vyresni nei 50 metų vartotojai.

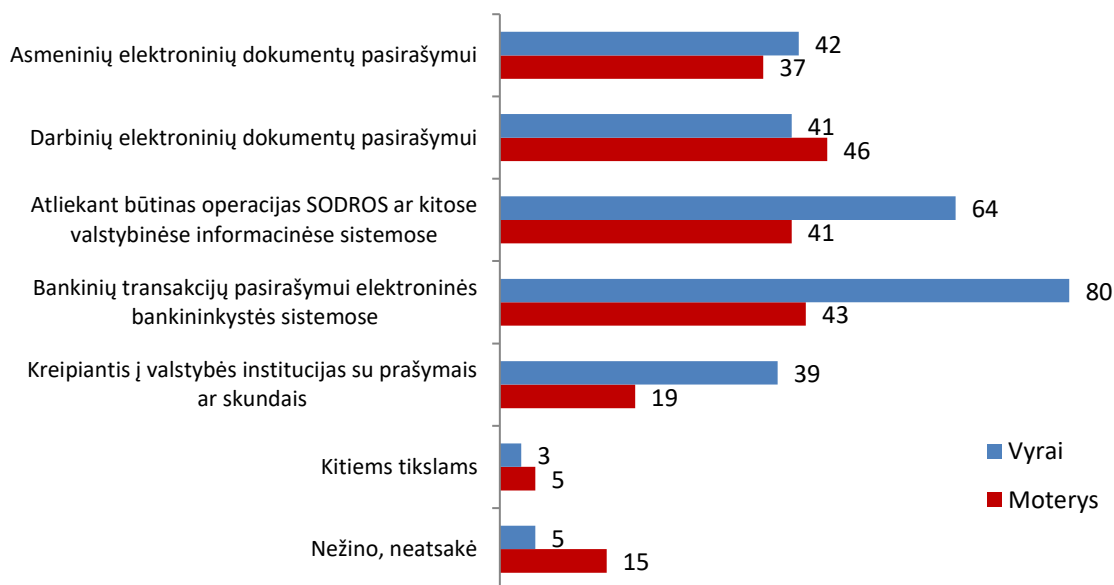
Atliekant būtinas operacijas SODROS ar kitose valstybinėse informacinėse sistemose tokį parašą santykinai daugiau naudojo vyresni nei 50 metų vartotojai, vyrai.

Bankinių transakcijų pasirašymui šį parašą santykinai daugiau vartojo vyrai, jaunesni nei 50 m. gyventojai.

13 pav. KOKIEMS TIKSLAMS JŪS NAUDOJOTE ELEKTRONINĮ PARAŠĄ? (2020.04.05-08)
KOKIEMS TIKSLAMS 2019 METAIS JŪS NAUDOJOTE ELEKTRONINĮ PARAŠĄ?
(Naudoję kvalifikuotą elektroninį parašą) 2020.02

14 pav. KOKIEMS TIKSLAMS JŪS NAUDOJOTE ELEKTRONINĮ PARAŠĄ? (2020.04.05-08)

15 pav. KOKIEMS TIKSLAMS JŪS NAUDOJOTE ELEKTRONINĮ PARAŠĄ? (2020.04.05-08)

